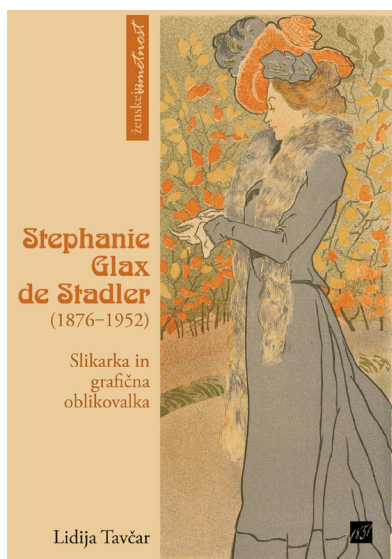

LIDIJA TAVČAR: STEPHANIE GLAX DE STADLER (1876–1952). SLIKARKA IN GRAFIČNA OBLIKOVALKA

Podatki o knjigi

- Avtorica: dr. Lidija Tavčar
- Naslov: Stephanie Glax de Stadler (1876–1952)
- Podnaslov: Slikarka in grafična oblikovalka
- Zbirka: Ženske in umetnost
- Uredila: doc. dr. Rajka Bračun Sova
- Slikovno gradivo izbrala in uredila dr. Lidija Tavčar
- Recenzentki prof. dr. Eva Bahovec, prof. dr. Beti Žerovc
- Velikost: 165 mm x 235 mm
- Vezava: trda
- Število strani: 312
- ISBN: 978-961-278-462-1
- Cena: 35 €
- Izdalo: Znanstveno društvo za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije
- Sozaložnika: Celjska Mohorjeva družba in Inštitut za zgodovino medicine Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani
- Leto izdaje: 2019

Kontakt

Uredništvo

T 01 244 36 70

urednistvo@celjska-mohorjeva.si

Iz Rogaške Slatine v Opatijo in svet

Monografija umetnostne zgodovinarke Lidije Tavčar, ki je doktorirala na področju sociologije in se je pri svojem delu poleg pedagoškega polja posvečala tudi strokovnemu in znanstvenemu publiciranju, predvsem pa raziskovanju prezrtih, spregledanih in pozabljenih likovnih ustvarjalk, ki so ustvarjale na našem ozemlju, prinaša skoraj detektivsko razkrivanje kopren nad delom slikarke in grafične oblikovalke Stephanie Glax de Stadler (1876–1952).

V Rogaški Slatini rojena Stephanie Glax se je pod vplivom vizionarskega očeta, balneologa prof. dr. Juliusa Glaxa (ki je od 1887 do 1914 uspešno vodil zdravilišče in morsko kopališče v Opatiji ter ga s svojo vneto in znanjem razvil v največje in najpomembnejše zdravilišče in turistično središče v Avstro-Ogrski monarhiji) po hospitantskem vpisu v slikarski razred prof. Franza von Matscha na dunajski šoli za umetno obrt *Kunstgewerbeschule* - KGS (eno redkih ustanov, na katero so se od vsega začetka lahko enakopravno vpisovale tudi ženske) in izpopolnjevanju pri profesorju Angelu Janku na *Damenakademie* v Münchnu v cvetoči multikulturni Opatiji vključevala v različne dogodke in razstavljala na lokalni ravni ter v tujini (v Opatiji, Kopru, na Dunaju, v Brnu, Gradcu, Milanu, Torinu, Firencah, Benetkah in Rimu). Ustvarjala je v risbi, akvarelu, pastelu, manj v olju. Bila je portretistka, slikala je vedute, krajine in žanr, predvsem zajet iz življenja višjih meščanskih in aristokratskih slojev; v zrelem obdobju je v njenih delih opaziti premik k upodabljanju krajevnih posebnosti s pridihom humorja. Prav tako je bila uspešna animalistka. Na področju grafičnega oblikovanja se je odlikovala po izvrstnih turističnih plakatih, oblikovanju naslovnice za revije, preizkušala se je v emajlu, oblikovala diplome, nalepke, razglednice, embalažo in celo ilustrirala didaktične igre za otroke. V mednarodni prostor pa so jo ponesli predvsem opatijski gosti, ko so s svojega istrskega oddiha v domicilne kraje in mesta prinašali njene priročne, sodobno oblikovane in ilustrirane turistične vodnike ...

O avtorici

Dr. Lidija Tavčar (1953) je za svojo diplomsko nalogo na Oddelku za umetnostno zgodovino prejela Prešernovo nagrado za študente, ki jo je usmerila v pedagoško polje: 1985 je bila sprejeta na mesto kustusa pedagoga v Narodni galeriji. 1995–2007 bila vodja Pedagoškega oddelka v isti muzejski ustanovi. Je avtorica didaktičnih razstav, razstavnih katalogov, publikacij, znanstvenih in strokovnih člankov o izobraževanju v umetnostnih muzejih in o muzejski pedagogiki. Leta 2002 je doktorirala iz sociologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. 2003 je postala znanstvena sodelavka Pedagoškega inštituta v Ljubljani, v nekaterih inštitutskih raziskovalnih projektih pa je sodelovala že od leta 1986. Leta 2004 je prejela Valvasorjevo nagrado in leta 2006 pridobila naziv muzejska svetnica.

V muzejski reviji *Argo* je objavljala članke o obiskih v evropskih in izvenevropskih galerijah in muzejih in s to vsebino seznanjala slovenske muzealce o opaženih inovativnih pristopih in idejah ter izpostavljala tudi nekatere kritične pomisleke. Obširno področje njenega ukvarjanja je tudi raziskovanje prezrtih, spregledanih, pozabljenih likovnih ustvarjalk, ki so ustvarjale na našem ozemlju.

Publikacije: *Zgodovinska konstitucija modernega muzeja kot sestavine sodobne zahodne civilizacije* (2003); elektronska knjiga *Homo spectator*, digitalna knjižnica Pedagoškega inštituta (2009); študija *Odsotnost/prisotnost likovnih ustvarjalk v leksikonih in enciklopedijah* (2006); *Vzporedni svetovi. Risarke in slikarke prve polovice 19. stoletja na Kranjskem* (2014); objavlja večinoma v *Umetnostni kroniki*, *Ars & humanitas* in *Argu*. Leta 2016 (ponatis 2017) je na pobudo Kulturnega društva Tabor Podbrezje v sodelovanju z Narodno galerijo napisala publikacijo *Videla sem svet in življenje. Ob 90. obletnici smrti Ivane Kobilca (1861–1926)*.

Fotografija: Vasja Doberlet, Duša Fischinger, Bojan Salaj; oprema, oblikovanje in prelom: Mojca Višnar; obdelava slikovnega gradiva: Marko Pirnat; prevodi: Amidas, d. o. o.

Iz knjige

162 Stephanie Glax de Stadler Sl. 103 <i>Alte Küche in Poljane</i> (Stara kuhinja v Poljanah), 1906, alfrafija, 60 cm x 62 cm, sign.: d. sp.: S. GLAX, Gerd Pichler, Dunaj <i>Alte Küche in Poljane</i> (sl. 103) V temni in sajasti kuhinji²⁰¹ z odprtim ognjiščem je ustvarjalka neprepričljivo odslikala tedanjo notranjo opremo preproste kmečke hiše. Dim izgorelega lesa se vije proti zašiljeni odprtini, vdolbljeni v steno. Etnološka zanimivost je tudi sklednik z razvrščenimi belimi krožniki, škodelicami in drugim posodjem ter pod njo zataknjenimi pokrovmi in visečima kuhališčema. Tukaj se nahajajo edini svetli in ponekod tudi bešeči odsevi na posodju. Ustvarjalca je tako navkljub mračnemu interjeru zaznala skrb za red in čistočo in je domačinkama posredno dala priznanje za zgledno urejenost revnega doma. Ta žanrska uravnotežena likovna kompozicija je razdeljena tako kot alfrafija <i>Pergola v Ičićih</i> na simetrični polovici. Na obeh skrajnih straneh motiva sta upodobljeni ženski. Leva se ukvarja s predenjem, desna pečuje v naročju otroka in istočasno meša s kuhališču po kotliču. Za preživetje sta morali trdo delati. Obe domačinki in otrok so odeti v topla modrikasta oblačila. Starejši ženski sta si prekrili lase z rutama, vendar sta ju drugače zavezali. Iluzijo globine na motivu ustvarjajo talne plošče kakor na alfrafiji <i>Pergola v Ičićih</i>. Stephanie Glax je na obeh motivih, tako v eksterjeru kakor v interjeru, upodobila samo ženske, moški iz tega najnižjega sloja so se preživljali z ribolovom in so bili z doma ali pa so obdelovali skopo zemljo in pasli drobnico. Kakšen prepad ²⁰¹ Poljane so danes sestveni del Opatja, nekoč pa vas na pobočju nad Opatijo, nekalo na pol poti na Veprimac. To je hrib s cerkvijo nad Opatijo, od koder je prekrasen pogled na Kvarnerski zaliv.	Alfrafije 163 Sl. 104 <i>Vor dem Hotel Quarnero</i> (Pred hotelom Kvarner), 1906, alfrafija, 60 cm x 62 cm, sign.: l. sp.: S. GLAX, last Gerd Pichler, Dunaj zija med ženskami v zdravilišču Opatija in domačinkami, ki so se prebijale skozi življenje z marljivim delom. Stephanie Glax je življenjsko trpkost domačink spoštljivo in realistično vdahnula v pričujoči motiv. <i>Vor dem Hotel Quarnero</i> (sl. 104) Motiv uvaja drastično nasprotje premu delu alfrafij v mapi <i>Abbazia</i>. Diagonalno v prostor je postavljena kamnita balustrada, na kateri sloni dama in s prislunjenim monoklom pozorno občuduje morskoro širjavo. Tik ob njej se v podobni pozi na ograjo naslanja s hrbtni strani upodobljeni deček s širokokrajnim klobukom. S privzdignjeno obleko, ukrojeno po tedanji modi, se jima približuje dama z razprtimi sončnikom. Mnogofiguralno kompozicijo zamejuje v ozadju rastlinje, kjer na klopi sedi deklica in se pogovarja z mlajšo, ki stoji na skrajni desni. Vse imajo na glavah raznovrstna pokrivala. Ta motiv je po »štimungu« soroden ciklu alfrafij iz leta 1901. Je utrinek iz brezskrbnega preživljanja gostov v obmorskem kraju, zato je uvrščen med žanrske motive.
--	--